

Hieronder volgt het verslag van de (internet)consultatie, zoals tevens gepubliceerd in de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2018/19, 35152, nr. 3):

5. Consultatie

Dit wetsvoorstel stond open voor (internet)consultatie van 12 april tot 6 juni 2018. Er zijn 17 reacties ontvangen, namelijk van de G4+B5¹, de Commissarissen van de Koning (hierna: de CdK's), RIEC-LIEC, VNG, Bureau Regioburgemeesters, het OM, VNO/NCW / MKB Nederland, de Autoriteit persoonsgegevens, de Kansspelautoriteit, NIWO, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, gemeente Uithoorn, Bibobacademie, Unie van Waterschappen² en twee niet-openbare internetconsultatiereacties. Daarnaast heeft het Adviescollege Toetsing Regeldruk laten weten geen formeel advies uit te brengen.

Gedurende de consultatie is duidelijk geworden dat de kritiek op het wetsvoorstel beperkt is: het betreft vooral verzoeken om verdergaande uitbreidingen van de reikwijdte en informatiedeling. De voornaamste wijzigingen die worden voorgesteld betreffen:

1. Uitbreidingen reikwijdte Wet Bibob (zie §5.1);
2. Meer mogelijkheden voor informatiedeling tussen bestuursorganen (§5.2);
3. Uitbreiding van de informatiebronnen voor het eigen onderzoek door bestuursorganen (§5.3);
4. De bevoegdheden van het Bureau (§5.4);
5. De bevoegdheden van bestuursorganen (§5.5).

Deze elementen vragen om een zorgvuldige beschouwing omdat deze raken aan enkele fundamentele aspecten van de Wet Bibob. Het kabinet heeft aangekondigd dat om die reden alleen wijzigingen in het wetsvoorstel zouden worden betrokken die op korte termijn door te voeren zijn en dat de Tweede Kamer over de meer fundamentele aspecten op een later moment wordt geïnformeerd.³ Deze weging leidt mogelijk tot een tweede tranche van wetgeving. Zodoende houdt de benodigde nadere analyse de voortgang van het huidige wetsvoorstel niet op. De aspecten waarover de Tweede Kamer op een later moment wordt geïnformeerd zijn voornamelijk de voornoemde punten 1 (deels), 2 en 3. In de voortgangsbrief "versterking aanpak ondermijning" van 16 november 2018 liet het kabinet weten dat het streven is om de verkenning naar deze tweede tranche in de eerste helft van 2019 af te ronden.⁴

De reactie van G4+B5 is volledig onderschreven door VNG en Regioburgemeesters. Waar hieronder G4+B5 wordt vermeld, moeten daar dus ook VNG en Regioburgemeesters onder worden begrepen. VNG en Regioburgemeesters zijn hieronder alleen genoemd indien zij een punt zelf uitdrukkelijk hebben genoemd.

Aan het advies van de Autoriteit persoonsgegevens is een afzonderlijke paragraaf gewijd (§5.6).

5.1 Uitbreidingen reikwijdte Wet Bibob

Dit betreft allereerst complexe vastgoedtransacties: het gemeentelijk toestemmingsvereiste bij vastgoedtransacties tussen derden (bijvoorbeeld in de vorm van kwalitatieve bepalingen/kettingbeding), indeplaatsstelling en niet opzegbare huurovereenkomsten en vastgoeddeelnemingen in relatie tot driehoeksverhoudingen. De Tweede Kamer wordt hier op een later moment over geïnformeerd.

Daarnaast is verzocht om overige uitbreidingen van de reikwijdte van de Wet Bibob.

¹ Dat wil zeggen de vier grootste steden van Nederland en de vijf grootste steden in Noord-Brabant.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

³ Kamerstukken II 2017/18, 29911, nr. 207, blz. 8.

⁴ Kamerstukken II 2018/019, 29911, nr. 212, blz. 7.

Het voorstel om onderwijsbekostiging onder de Wet Bibob te laten vallen is overgenomen (voorstel G4+B5). Dit voorstel is een verduidelijking omdat het al onder de wet valt maar dat nog niet helemaal duidelijk was. Het advies is overgenomen in artikel 2. Een aantal andere voorgestelde uitbreidingen ziet op de Omgevingswet in relatie tot de Wet Bibob. Concreet gaat het dan om het "bibobabel" maken van (voormalige) ontheffingen van het bestemmingsplan (nu omgevingsvergunningen o.g.v. de Wabo) (voorstel van onder meer G4+B5 en RIEC-LIEC), van de overdracht van een omgevingsvergunning (voorstel CdK's) en van watervergunningen (voorstel Unie van Waterschappen). Deze voorstellen worden nader gezien. Gelet op het stadium waarin verschillende wetsvoorstellen zich bevinden, geldt dit ook voor de vraag in welk wetgevingstraject wijzigingen zouden kunnen worden meegenomen. Voorts is geadviseerd tot uitbreiding van de reikwijdte van de Wet Bibob met sponsoring en subsidieadviesbureaus (voorstellen CdK's). Wat betreft sponsoring geldt dat dit geen overheidstaak is. Overheden kunnen zonder meer besluiten om niet aan sponsoring te doen, bijvoorbeeld omdat dat geen overheidstaak is of omdat zij geen enkel risico willen lopen dat een mogelijke sponsorpartner banden met criminelen of criminele organisaties heeft. Wat betreft subsidieadviesbureaus geldt dat sprake kan zijn van een zakelijk samenwerkingsverband met de subsidieaanvrager, zodat eventuele criminele antecedenten dan kunnen meewegen. De CdK's hebben daarnaast geadviseerd om de Wet Bibob uit te breiden met evenementen buiten een inrichting. Gemeentelijke evenementenvergunningen buiten een inrichting vallen echter al onder (artikel 7 van) de Wet Bibob, namelijk wanneer sprake is van een vergunningaanvraag door een bedrijf. Daarnaast is geadviseerd tot uitbreiding van de reikwijdte met andere risicovolle sectoren uit het MKB die kwetsbaar zijn (voorstel OM). Het enkele feit dat sprake is van een risicovolle sector uit het MKB impliceert echter niet altijd dat ook sprake is van een rechtsverhouding met de overheid, omdat de Wet Bibob slechts geschikt is als instrument om overheden te ondersteunen bij het voorkomen van het ongewild faciliteren van criminele activiteiten. Als er geen rechtsverhouding met de overheid is, kunnen andere screeningsinstrumenten, zoals de verklaring omtrent het gedrag (VOG), worden gebruikt indien dat noodzakelijk is om risico's voor de samenleving te beperken.⁵

De Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) heeft gepleit voor het bibobabel maken van de "VIHB-registratie", dat is de wettelijke vereiste registratie voor het vervoeren, inzamelen, handelen en/of bemiddelen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen (zie artikel 10.45, vijfde lid, en 10.55, vierde lid, Wet milieubeheer). Op dit moment wordt reeds bij de aanvraag om een VIHB-registratie de eis gesteld dat een verklaring omtrent het gedrag wordt overgelegd. Er is dus al een vorm van screening. Toepasselijkheid van de Wet Bibob zou betekenen dat de screening diepgaander is. De minister van IenW beziet hiervan nut en noodzaak, subsidiariteit en proportionaliteit en informeert de Tweede Kamer indien dit tot wijziging van regelgeving leidt.

Tot slot is geadviseerd om de reikwijdte uit te breiden met publiek-private samenwerking (CdK's en VNO-NCW), waarbij investeringen via ontwikkelingsmaatschappijen bibobabel zouden moeten zijn, zoals de koop van aandelen van startende bedrijven door een rechtspersoon met een overheidstaak. Het is echter reeds mogelijk om een VOG of VOG-RP (voor rechtspersonen) te vragen. Indien sprake is van een subsidie of overheidsopdracht, kan bovendien de Wet Bibob worden toegepast indien een diepgaandere screening noodzakelijk is.

5.2 Meer mogelijkheden voor informatiedeling tussen bestuursorganen

De Tweede Kamer heeft een motie van het lid Kuiken aangenomen die ziet op informatiedeling van bestuursorganen onderling en de mogelijkheid om te komen tot een nationaal Bibob-register met een overzicht van geweigerde vergunningen.⁶ Ook in de consultatiereacties komt de wens inzake meer mogelijkheden voor informatiedeling tussen bestuursorganen terug. De Tweede Kamer wordt hier op een later moment over geïnformeerd. Hierbij wordt ook betrokken het voorstel uit de consultatie om het adviezenregister van het Bureau (artikel 11a) te kunnen raadplegen ten

⁵ Zie artikel 34 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

⁶ Kamerstukken II 2017/18, 29911, nr. 184.

aanzien van derden (voorstel G4+B5, CdK's, RIEC-LIEC, VNG). Daarnaast wordt hierbij het vraagstuk van informatiedeling met Omgevingsdiensten betrokken (advies CdK's).

Verzocht is tevens om de informatiegaring door het Bureau in andere EU-lidstaten te verbeteren (advies CdK's). De andere lidstaten zijn hier echter individueel voor verantwoordelijk. Nederland vraagt in EU-verband met regelmaat aandacht voor het vraagstuk van informatie-uitwisseling voor bestuurlijke doeleinden. Daarbij zet Nederland zich in om de ontwikkeling van de bestuurlijke aanpak en bijbehorend instrumentarium in andere EU-lidstaten te stimuleren.

5.3 Uitbreiding van de informatiebronnen voor het eigen onderzoek door bestuursorganen

De uitbreiding van de informatiebronnen behelst een algemene maatregel van bestuur en valt dus buiten het onderhavige wetsvoorstel. Zoals ik heb aangekondigd, ben ik in ieder geval voornemens het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens te wijzigen (toegang voor eigen onderzoek tot justitiële gegevens inzake derden). Bij die wijziging zal het kabinet bezien in hoeverre daarin tevens een wijziging van het Besluit politiegegevens wordt meegenomen. Door onder meer G4+B5 is ook de wens geuit om bij het eigen onderzoek toegang tot fiscale gegevens te krijgen. Hierover zal ik met de Staatssecretaris van Financiën in overleg treden. De Tweede Kamer wordt hier op een later moment over geïnformeerd. Het ontwerpbesluit zal ook in internetconsultatie gaan. Uiteraard onderschrijf ik het belang van een goede informatiepositie van het lokaal bestuur, mits dat binnen de grenzen van het juridisch mogelijke past. Niettemin heb ik vooruitlopend hierop twee wijzigingen in het wetsvoorstel doorgevoerd die geen noemenswaardige werklast met zich brengen en die de informatiepositie van het lokaal bestuur indirect ook versterken:

- Rechtstreekse tipfunctie van het Bureau aan het bestuursorgaan (voorstel G4+B5 en CdK's). Verwezen wordt naar het nieuwe artikel 11 en de artikelsgewijze toelichting.
- Verbetering van artikel 7b (voorstel G4+B5, CdK's, RIEC-LIEC). De consultatieversie van artikel 7b vormde onbedoeld een beperking op de gegevensbronnen bij het eigen onderzoek, doordat deze verspreid zijn geregeld over vele wetten en amvb's en hiernaar niet goed volledig is te verwijzen op wetsniveau. Met de G4+B5 kan bovendien worden ingestemd dat artikel 7b niet nodig is voor zover de bevoegdheden gegevens te betrekken al volgen uit andere wetten. Alleen voor openbare bronnen bestaat nog geen expliciete bepaling. Uitsluitend voor de openbare bronnen blijft artikel 7b behouden.

Voor de overzichtelijkheid volgt nu een (niet uitputtend) overzicht van de gegevensbronnen die het bestuursorgaan en de rechtspersoon met overheidstaak ter beschikking staan bij het eigen onderzoek:

- **Open bronnen**, zoals het internet, kranten, het Kadaster, het handelsregister van de Kamer van Koophandel (zowel het publiek toegankelijke deel als de extra gegevensset op grond van artikel 28 Handelsregisterwet 2007) en de eigen registratiesystemen.
- **Politiegegevens** op basis van artikel 4.3, eerste lid onder I, Besluit politiegegevens. Hiertoe dient contact gezocht te worden met een infodesk van de politie.
- **Justitiële gegevens** op basis van artikel 15 Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens. Hiertoe dient contact opgenomen te worden met JustID te Almelo.
- **Netwerktekeningen** van de afdeling TRACK van de Dienst Justis van het ministerie van Justitie en Veiligheid op basis van artikel 6, onder g, Besluit controle op rechtspersonen. In deze netwerktekening worden de onderlinge relevante relaties weergegeven tussen de bevraagde natuurlijke en/of rechtspersonen en de daarbij betrokken personen en bedrijven. Ook worden de relevante faillissementen en ontbindingen opgenomen. De gegevens die in de netwerktekening worden verwerkt zijn afkomstig uit het handelsregister, basisregistratie personen, Centraal Insolventieregister en openbare bestanden.
- **Strafvorderlijke gegevens**: zie art. 39f, eerste lid, onder d en g, en tweede lid, Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) en hoofdstuk III, onderdeel 3, onder g, van de Aanwijzing Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. Deze bevoegdheid om strafvorderlijke gegevens te verstrekken ziet volgens artikel 39f, tweede lid, onder b, op

een "betrokkene". Artikel 1, onder j, Wjsg⁷ bevat een ruimere definitie van het begrip "betrokkene" dan in artikel 1 Wet Bibob. Het zou ook bijvoorbeeld een derde kunnen zijn in de zin van artikel 3, vierde lid, onder c, Wet Bibob, zoals een financier. De Aanwijzing Wjsg bepaalt overigens: "Indien de uitkomst van een strafrechtelijk onderzoek nog onzeker is, dient meer terughoudendheid te worden betracht bij een verstrekking".

- **Artikel 11a bericht.** Op grond van artikel 11a Wet Bibob kan de rechtspersoon met overheidstaak het Bureau schriftelijk vragen of over de betrokkene in de afgelopen twee jaar een advies is uitgebracht en wat de conclusie van het advies was.
- **Tip van de officier van justitie.** Op grond van het huidige artikel 26 Wet Bibob kan de officier van justitie het bestuursorgaan of de rechtspersoon met overheidstaak adviseren een Bibob-advies aan te vragen indien hij beschikt over gegevens die erop duiden dat de betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten. Indien het bestuursorgaan zelf vermoedens heeft dat de betrokkene antecedenten heeft, kan het de officier bovendien verzoeken een dergelijke tip uit te brengen.
- **Ingevulde Bibob-vragenlijst** (artikel 7a nieuw / geldende artikel 30)
- **Tip van het Bureau** (artikel 11 nieuw)
- **Adviezen van het Bureau:** volgens de voorgestelde wijziging van artikel 29 mogen deze vijf jaar worden hergebruikt in verband met een andere beslissing.

5.4 De bevoegdheden van het Bureau

Aandacht wordt gevraagd voor de werklust van het Bureau en de doorlooptijden (G4+B5, CdK's, VNG, Regioburgemeesters). Om de doorlooptijden te verbeteren, worden de mogelijkheden verkend van het risicogerichter kunnen laten werken van het Bureau door te differentiëren in de adviezen. Een verkort advies kan passend zijn, bijvoorbeeld wanneer in een vroegtijdig stadium blijkt van een evident geval van ernstig gevaar. Bovendien regelt het voorgestelde artikel 9, vijfde lid, dat het Bureau kan afzien van het uitbrengen van een advies als het bestuursorgaan geen of onvoldoende eigen onderzoek heeft gedaan of als het bestuursorgaan niet het Bibob-formulier inlevert. Ook dit heeft naar verwachting een gunstige invloed op de werklust en doorlooptijden.

Verschillende partijen hebben bepleit om niet te regelen dat het Bureau mag afzien van het uitbrengen van advies (G4+B5, CdK's, RIEC-LIEC, VNG, Regioburgemeesters). Dit advies is gedeeltelijk overgenomen, door de bevoegdheid te beperken tot twee essentiële situaties: als het bestuursorgaan geen of onvoldoende eigen onderzoek heeft gedaan of als het bestuursorgaan niet het Bibob-formulier en de bevindingen van eigen onderzoek inlevert. De bepaling dat het Bureau ook mag afzien van advisering in andere situaties, is geschrapt. Voor de twee resterende gronden is de bevoegdheid echter gerechtvaardigd, zoals bleek uit het rapport "Versterken prestaties Bibob-keten", blz. 9-10.

Verzocht is om te regelen dat het Bureau aanvullende vragen kan stellen aan de financier (voorstel G4+B5). Dit advies is voornamelijk niet overgenomen en wordt gezien in het licht van de eerder genoemde mogelijke tweede tranche van wetgeving. Hier speelt mee dat het Bureau reeds op basis van het huidige artikel 12, vierde lid, Wet Bibob de betrokkene kan verzoeken om nadere gegevens over de identiteit van personen die direct of indirect vermogen verschaffen, in het geval dat het door de betrokkene ingevulde formulier onvoldoende informatie heeft verschaft ten behoeve van het advies, dan wel de gegevens die door middel van dat formulier en uit de verschillende bestanden of registraties zijn verkregen niet gelijklopend zijn. De weigering om deze aanvullende gegevens te verschaffen wordt beschouwd als ernstig gevaar (artikel 4, tweede lid) en leidt dus tot vergunningweigering. In geval van contracten en vastgoedtransacties staat het de overheid zelfs in beginsel vrij om een overeenkomst aan te gaan met wie zij willen, mits wordt

⁷ "j. betrokkene: degene op wie een justitieel, strafvorderlijk, gerechtelijk strafgevoen of een tenuitvoerleggingsgegeven betrekking heeft, of van wie persoonsgegevens in een persoonsdossier zijn verwerkt"

voldaan aan het gelijkheidsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel, evenredigheidsbeginsel en de redelijkheid en billijkheid.

5.5 De bevoegdheden van bestuursorganen

Overgenomen is het advies om de termijn van 2 naar 5 jaar te verhogen gedurende welke een bestuursorgaan een advies van het Bureau mag gebruiken voor een andere beslissing (voorstel CdK's). Verwezen wordt naar de wijziging van artikel 29 en de artikelsgewijze toelichting.

Verzocht is om te regelen dat aanvullende vragen kunnen worden gesteld aan de financier, als het Bibob-formulier onvoldoende informatie verschaft over de wijze van financiering (advies G4+B5). Dit advies is vooralsnog niet overgenomen en wordt gezien in het licht van de eerder genoemde mogelijke tweede tranche van wetgeving. Hier speelt mee dat op grond van de geldende wetgeving reeds informatie over de directe en indirecte vermogensverschaffer en over de wijze van financiering moet worden verstrekt (huidig artikel 30, tweede lid, onder g, sub 3°, en h, artikel 7a, tweede lid, onder g, sub 3°, en h, nieuw). Als dat onvoldoende gebeurt, is buitenbehandelingstelling op grond van artikel 4:5 Awb mogelijk in geval van beschikkingen, indien de aanvrager van de beschikking weigert gegevens te leveren "waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen" (artikel 4:2, tweede lid, Awb). In geval van contracten en vastgoedtransacties heeft de overheid, zoals zojuist genoemd, in beginsel contractsvrijheid. In de verkenning van de mogelijke tweede tranche wordt gezien waarom voorgaande bepalingen niet toereikend genoeg blijken volgens G4 en B5.

Niet overgenomen is het advies om de beslistermijn te kunnen opschorten bij het doen van eigen onderzoek. De behandeling van een vergunningaanvraag en het doen van eigen onderzoek kunnen in beginsel parallel lopen. Van belang is bovendien dat de beslistermijn in het systeem van de Algemene wet bestuursrecht niet wordt opgeschort voor het gelegenheid bieden tot het naar voren brengen van zienswijzen (MvT, Parl. Gesch. Awb I, p. 251). Het is verder van belang dat het bestuursorgaan een termijn verbindt aan de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen. Bovendien is het op grond van het huidige artikel 33, vierde lid, Wet Bibob in samenhang gelezen met artikel 4:11, onder a, Awb mogelijk om de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen over te slaan indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.

5.6 Autoriteit persoonsgegevens

De Autoriteit persoonsgegevens (hierna: AP) heeft advies uitgebracht op 24 september 2018.

Voor wat betreft het verlenen van toegang aan bestuursorganen tot justitiële gegevens van bepaalde derden ten behoeve van het eigen Bibob-onderzoek, adviseert de AP om de noodzaak en de afweging die aan dit voornemen ten grondslag ligt, te onderbouwen. Zoals ik heb aangekondigd, ben ik in ieder geval voornemens het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens te wijzigen voor wat betreft toegang tot justitiële gegevens inzake bepaalde derden, en, zoals opgemerkt in §5.3, mogelijk ook het Besluit politiegegevens. Ik acht het belang van toepassing van het eigen Bibob-onderzoek door bestuursorganen voldoende zwaarwegend. Naar mijn oordeel zullen bij mogelijke versluieringsconstructies de huidige mogelijkheden tot rechtstreekse verstrekking van justitiële gegevens inzake de betrokkene veelal geen soelaas bieden om de risico's boven water te krijgen. Juist de justitiële gegevens inzake de vermogensverschaffer, de aandeelhouder of de leidinggevende kunnen bijdragen aan een risico-inschatting door bestuursorganen op versluieringsconstructies. Het gaat hierbij om doorslaggevende, nauw betrokken en duidelijke relaties. Door de scherpe afbakening gaat het om een relatief beperkt aantal partijen. Ik ben niet voornemens de kring uit te breiden met personen tot wie een betrokkene in een zakelijk samenwerkingsverband staat. Anders dan voor de andere voornoemde categorieën geldt, is niet 'hard' vast te stellen welke personen tot het zakelijk samenwerkingsverband horen. Aldus wordt op afgewogen wijze gevolg gegeven aan het expliciete verzoek van decentrale overheden om de informatiepositie op lokaal niveau te versterken.

Voor wat betreft de toestemmingsverlening voor overdracht van erfpacht, vraagt de AP zich af of de verwachting uit de memorie van toelichting dat het aantal toekomstige toepassingen van de Wet Bibob zeer beperkt zal zijn, is betrokken bij de afweging van de noodzakelijkheid en proportionaliteit van deze uitbreiding van de wet. Zoals opgemerkt in paragraaf 6.2.1, hebben gemeenten in gesprekken aangegeven dat zij de Wet Bibob niet in ieder geval zullen inzetten waarin een toestemmingsvereiste voor de overdracht van erfpacht is opgenomen in de erfpachtvoorwaarden. Gemeenten hebben hierbij als voorbeeld gegeven dat het bepaalde objecten met bijzondere betekenis betreft, zoals een oud-Paleis van Justitie of gebouwen die de overheid in het verleden heeft gekocht om een wijk te renoveren. Een dergelijke afweging sluit goed aan bij de systematiek van de Wet Bibob, waarbij vanwege de ingrijpendheid van een Bibob-onderzoek overheden een zorgvuldige afweging dienen te maken van de proportionaliteit tussen enerzijds de inzet van het Bibob-instrumentarium en anderzijds de belangen die in het geding zijn bij de betreffende overheidshandeling. Ook al is het aantal verwachte toepassingen van de Wet Bibob op erfpacht beperkt in kwantitatieve zin, in kwalitatieve zin gaat het om de relevante situaties, namelijk die situaties waarin a) de rechtspersoon met een overheidstaak een directe rechtsverhouding aangaat met een betrokkene en b) in de erfpachtvoorwaarden om een bijzondere reden is bedongen dat de overheid beoordeelt of er "redelijke gronden" in de zin van artikel 5:91, vierde lid, BW zijn om al dan niet toestemming te verlenen. Omwille van de integriteit van de overheid, of meer specifiek diens integriteit in een bepaalde wijk, is het van belang om deze afweging (meer) informatiegestuurd te kunnen maken.

Wat overheidsopdrachten betreft merkt de AP op dat gelet op het feit dat het Bureau slechts drie maal een advies heeft uitgebracht over een overheidsopdracht, het zonder nadere onderbouwing de vraag is in hoeverre het noodzakelijk en proportioneel is om de toepassing van de Wet Bibob op dit punt toch uit te breiden met andere sectoren dan bouw, ict en milieu. Ik heb paragraaf 2.2 aangevuld met deze nadere onderbouwing. Zoals ik daar uitgebreid uiteen heb gezet, is het niet zozeer de concrete sector die de noodzaak tot een Bibob-onderzoek bepaalt, maar veeleer de vraag of a). sprake is van aanwijzingen die duiden op in de toekomst te plegen strafbare feiten of in het verleden reeds daaruit genoten illegale gelden, die de financiële positie van betrokkene in gevaar kunnen brengen, alsmede veroordelingen die niet onherroepelijk zijn en dezelfde indicaties geven, en b). in dat kader onderzoek nodig is naar andere informatie (van informatieleveranciers zoals bijzondere opsporingsdiensten, OM, politie, enz.) die (nog) niet heeft geleid tot een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking.

Ik acht de geldende beperking van Bibob-onderzoeken tot overheidsopdrachten in de sectoren bouw, ict en milieu daarom niet langer nodig. Tegelijkertijd dient te worden voorkomen dat er een waterbedeffect optreedt, doordat in andere sectoren bestuursorganen minder bevoegdheden hebben om de integriteit te beschermen.

Wat betreft de aanvulling van de lijst met informatieleveranciers van het Bureau (artikel 27) merkt de AP op dat de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de Wet Bibob hierdoor wordt uitgebreid, zonder dat de noodzaak hiervoor in de memorie van toelichting deugdelijk is onderbouwd. De artikelsgewijze toelichting van artikel 27 is naar aanleiding hiervan aangevuld.

Voor wat betreft de hergebruikstermijn (aangeduid in het advies als bewaartermijn) merkt de AP op dat een deugdelijke afweging ontbreekt tussen de mogelijke efficiencywinst en de inbreuk die de verlenging van de hergebruikstermijn oplevert op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen. Daarbij dienen ook de werkzaamheden om de gegevens op actualiteit te beoordelen en het risico dat toch gebruik zal worden gemaakt van niet actuele gegevens, te worden meegewogen. De artikelsgewijze toelichting bij artikel 19 is met inachtneming van deze elementen aangevuld.

Wat betreft de tipbevoegdheden adviseert de AP af te zien van wijziging en integraal te bezien of in de behoefte al wordt voorzien in het kader van de voorgenomen verdere informatiedeling tussen bestuursorganen onderling en het nationaal Bibob-register. Overeenkomstig het advies is de

tipbevoegdheid van bestuursorganen uit het wetsvoorstel gehaald en wordt dit punt betrokken bij de eventuele tweede tranche.

Wat betreft de bepaling over het afzien van advisering door het Bureau (artikel 9, vijfde lid) adviseert de AP om de wetsredactie niet op een negatieve wijze – het Bureau kan afzien van (...) – vorm te geven, maar om dit op een positieve wijze – het Bureau ziet af van (...) - te doen. Het is van belang dat de nieuwe bepaling een gesprek met de indiener van de aanvraag niet in de weg staat, maar tegelijkertijd wel een bevoegdheid schept om af te zien van een advies. Een dergelijk gesprek kan noodzakelijk zijn om de aanvraag bijvoorbeeld voor bepaalde aspecten te verhelderen, om het bestuursorgaan eventueel een mogelijkheid te bieden tot herstel van diens verzuim, en om de aanvraag te prioriteren in de werkvoorraad. Dit contact hoeft niet noodzakelijkerwijs te leiden tot het afzien van het advies. De huidige bepaling staat er echter ook niet in de weg dat het Bureau in alle gevallen waarin het tot toepassing van artikel 9, vijfde lid, bevoegd is, afziet van advisering.

5.7 Wetstechnische opmerkingen

Diverse wetstechnische opmerkingen zijn overgenomen. Zo is in artikel 3, zevende lid, verduidelijkt dat de vergunning kan worden ingetrokken indien de voorschriften niet worden nageleefd en dat voorschriften kunnen worden gewijzigd (voorstellen CdK's). Overgenomen is het voorstel van de CdK's om te bepalen dat voorschriften mogelijk zijn bij een ernstig gevaar op facilitering van lichte strafbare feiten. Hiermee is een lacune gerepareerd.

Het voorstel van de G4+B5 is overgenomen om aan de toestemming voor vervreemding van erfpacht één wetsbepaling te wijden in plaats van om de term verspreid over de hele Wet Bibob in te voegen. Ook is het voorstel van de G4+B5 overgenomen om de term "andere rechtshandeling" te behouden in de definitie van vastgoedtransactie. Het was namelijk bij de invoering van vastgoedtransacties in de Wet Bibob in 2013 de bedoeling dat in een zo vroeg mogelijk stadium een Bibob-toets kan worden gedaan, dus al in de precontractuele fase; daartoe is behoud van de zinsnede "andere rechtshandeling" inderdaad nodig. Als uitvloeisel hiervan wordt ook de definitie van betrokkene aangepast, zodat hieronder ook een persoon valt met wie wordt *onderhandeld* over een vastgoedtransactie (artikel 1, eerste lid).

Voorts is in lijn met de consultatiereactie van de G4+B5 de bepaling over vastgoeddeelnemingen zowel in de tegenwoordige tijd als in de toekomstige tijd geformuleerd (artikel 1, eerste lid, definitie vastgoedtransactie, onder 4°). Deze wijziging is noodzakelijk omwille van de praktische uitvoerbaarheid en bewerkstelligt dat ook op publiek-private samenwerkingsconstructies die niet onmiddellijk bij de oprichting, maar pas later vastgoed verwerven, de Wet Bibob toepasbaar is.